

UDÁLOST MĚSÍCE

TŘI DNY — TŘI ZEMĚ — TŘI POCHODY

Ve dnech 22.–24. dubna se na území hned tří států uskuteční již 16. ročník mezinárodních pěších pochodů, které se konají u příležitosti oslav Dne Země. V pátek 22. dubna můžete poznávat okolí polského města Lubań, v sobotu 23. dubna se účastníci pochodů budou mít možnost seznámit s přírodou kolem Nového Města pod Smrkem a v neděli 24. dubna čekají na návštěvníky krásy Žitavského pohoří. Organizátoři pochodů získali v roce 2015 3. Cenu Euroregionu Nisa v kategorii Nejlepší přeshraniční spolupráce v oblasti rozvoje společného prázdninového regionu.

První Den Země se konal v roce 1969 v americkém San Franciscu a lidé při něm neupozorňovali pouze na dopady ničení životního prostředí, ale také demonstrovali proti tehdy probíhající válce ve Vietnamu. Hlavním cílem bylo zapojit do problematiky ochrany životního prostředí vlivné politické a ekonomické kruhy. V roce 1990 se k USA připojil celý svět a 22. duben se stal Mezinárodním dnem Země. Organizátoři akce Tři dny – tři země – tři pochody uspořádali první ročník v roce 2000. Jejich hlavním cílem bylo nejen připomenout svátek naší planety, ale také přirozenou cestou propojit obyvatele česko-německo-polského pohraničí. Stejně jako v předchozích ročnících i letos začnou mezinárodní pochody na polském území v okolí města Lubań. Pro návštěvníky jsou připraveny trasy v délce 15, 24, 31 a 42 km. Organizátoři mysleli také na cyklisty, kteří

si budou moci vybrat mezi vzdálenostmi 25 a 50 km. Hlavním turistickým lákadlem bude jistě návštěva zámku Czocha a přilehlých jezer. Následující den se výletníci přesunou do Nového Města pod Smrkem, kde na ně čekají pěší trasy v délce 11, 15 a 27 km. Výzvou pro všechny zúčastněné bude již tradičně výstup na nejvyšší horu české části Jizerských hor, Smrk. Závěr mezinárodní akce se odehrává na německém území jako součást populárních Žitavských pochodů, které se pořádají již od roku 1974. Na trasy o délce 8, 12, 22, 32 a 42 km, které vedou romantickou krajinou Žitavského pohoří, se zde každoročně vydává více než dva tisíce turistů z Polska, České republiky a Německa. ←

Více informací na www.nmps.cz/turiste.php

Text: Petr Vondřich

Foto: Jan Strakoš (www.mood.cz)

NA KRAJI

KRAJ VÝRAZNĚ UŠETŘÍ NÁKUPEM ELEKTRINY A PLYNU NA BURZE

Během uplynulých tří let se Libereckému kraji díky elektronickým aukcím daří výrazně šetřit finance při nákupu materiálu a služeb. Nyní měl kraj možnost výrazně snížit pořizovací cenu energií aukčním obchodováním na Českomoravské komoditní burze. „Nákup elektřiny a plynu tímto způsobem nám v roce 2017 přinese nejen úspory u škol, domovů důchodců, ale i v krajské nemocnici v částce přesahující 33 mil. Kč,“ uvedl náměstek hejtmána Marek Pieter.

KRAJ ZLIKVIDUJE ZBÝVAJÍCÍ ODPADY V BULOVCE

V březnu začala likvidace zbývajících částí nelegálně navezených odpadů z lokality Arnoltice-Bulovka. Pokud vše půjde hladce, bude prostor s nelegálně navezenými odpady z Německa definitivně čistý o letních prázdninách letošního roku. „Ve druhé části odstraňování nelegální skládky bude vytěženo na 4500 tun plastových a textilních odpadů. Stejně množství bylo z lokality odvezeno k likvidaci do spalovny odpadů v rámci první etapy v roce 2014,“ uvedl náměstek hejtmána Josef Jadrný.

137 MIL. KČ PRO KRAJSKÉ ŠKOLSTVÍ

Liberecký kraj neustále zlepšuje podmínky pro vzdělávání. Do svých škol a školských zařízení v roce 2015 investoval více než 40 mil. Kč a letos chce investovat až 97 mil. Kč. Mezi nejvýznamnější akce patřila rekonstrukce Integrované střední školy ve Vysokém nad Jizerou nebo oprava střechy tělocvičny u Gymnázia Dr. Antona Randy v Jablonci nad Nisou. V letošním roce to bude např. pokračování druhé etapy rekonstrukce domova mládeže v Truhlářské ulici v Liberci nebo výměna oken a dveří na Střední uměleckoprůmyslové škole sklářské v Železném Brodě.

KRAJ POMŮŽE HANDICAPOVANÝM SE ZAČLEŇOVÁNÍM DO SPOLEČNOSTI

Hlavním mottem projektu Podpora a rozvoj sociálních služeb v komunitě pro osoby se zdravotním postižením v Libereckém kraji je umožnit lidem se zdravotním handicapem setrvat ve svém přirozeném domácím prostředí tak, aby mohly vést plnohodnotný život a pomoci jim k začlenění do společnosti a na trh práce. „Celkové náklady projektu jsou odhadovány na 144 milionů, přičemž pětadesát procent z nich bude hradit Evropská unie, 10 % stát a pouze 5 % případně na Liberecký kraj,“ řekla náměstkyně hejtmána Lenka Kadlecová.

Více než 700 tis. Kč se podařilo získat 11. ročníku benefičního plesu hejtmána. Finanční dar od sponzorů i všech návštěvníků plesu pomůže například patnáctiletému Petru Živsovi, který trpí mozkovou obrnou, dětským onkologickým pacientům nebo podpoří děti trpící ztrátou sluchu. Foto: Jiří Kosina

KRAJ VYHLÁŠIL VÝBĚROVÁ ŘÍZENÍ NA ZUBNÍ POKHOTOVOST NA ČESKOLIPSKU A SEMILSKU

Vyhlášení výběrových řízení na zajištění pohotovostní služby v oboru zubního lékařství je dalším krokem v koncepčním řešení stabilní pohotovostní služby v kraji, konkrétně v oblastech Semilská a Českolipska. „Pohotovost by měla fungovat o sobotách, nedělích a ve svátky, od 8.00 do 12.00 hodin. Cílem je zajistit tuto službu občanům a řešit finanční podporu lékařům, kteří se na poskytování pohotovostní služby podílí,“ uvedl radní pro zdravotnictví Petr Tulpa.

POTRAVINOVÁ POMOC DĚTEM

Liberecký kraj podpoří formou uhrazení obědů ve školních jídelnách 373 dětí z rodin v tísní. Celkové náklady projektu, který se realizuje ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, činí více než 800 tis. Kč. „O potravinovou pomoc dětem ze slabých rodin usilujeme dlouhodobě, pro školní rok 2015/16 jsme už přispěli částkou 190 tis. Kč na zaplacení jídla dětem prostřednictvím projektu Obědy pro děti,“ dodala radní pro školství Alena Losová.

V LIBERCÍ BYLA ODHALENA LAVIČKA VÁCLAVA HAVLA

Před budovou Krajské vědecké knihovny v Liberci byla v den 15. výročí jejího otevření odhalena Lavička Václava Havla. Stalo se tak u příležitosti Roku Václava Havla, který letos vyhlásila Knihovna V. Havla u příležitosti jeho nedožitých 80. narozenin. Umělecké dílo, jehož vznik podpořil také Liberecký kraj, najdeme kromě Liberce v mnoha českých a světových metropolích. Lavička Václava Havla, jejíž autorem je nedávno zesnulý světoznámý český architekt Bořek Šípek, má být místem vybízejícím k vzájemnému dialogu, místem ke svobodnému projevu názorů, k diskusi i k prostému posezení. ←

Více informací na www.kraj-lbc.cz/aktuality

KRAJŠTÍ ZASTUPITELÉ

K VĚCI

22. dubna si připomínáme Den Země. Co podle vás naší planetě v Libereckém kraji škodí a čím jsme jí naopak v poslední době pomohli?

LENKA KADLECOVÁ (ČSSD)

Od roku 1989 se postupnými kroky dobíráme stále lepšího životního prostředí. V nedávné minulosti nám ho pokazili dovozci odpadů, když ve spolupráci s českými podnikavci založili na Frýdlantsku obří nelegální skládky, které nyní nákladně likvidujeme.

MIROSLAV BERAN (KSČM)

Po staletí budujeme domy u řek a překvapují nás povodně. Nesmyslně stavíme nové „stodoly“ na zemědělské půdě a díváme se deficitu spodních vod. A pak musíme vypisovat kotlíkové dotace, abychom alespoň trochu zlepšili ovzduší.

VLADIMÍR RICHTER (ODS)

Obce a města investovala obrovské prostředky do čistění odpadních vod a modernizace kanalizačních řádů. Přírůstek je vidět na všech vodních tocích v kraji. Přírodě stále škodí část lokálních topenišť v rodinných domcích, nyní věřím v pozitivní vliv kotlíkových dotací.

MIROSLAV HUDEC (PRO LK)

Nejvíce našemu kraji škodíme nízkou občanskou angažovaností. Nedovedu si představit, že by např. ve středních Čechách bourali jeden kopec za druhým a lidé k tomu mlčeli. Na druhou stranu jsem rád, že zvolna přibývá těch, jimž není lhostejné, v jakém prostředí žijí, co dýchají, jedí nebo pijí.

EVA BUREŠOVÁ (SLK)

Za pozitivní považuji rozšíření Chráněné krajinné oblasti Kokořínsko o Máchův kraj. Určitě naší planetě nepomáhají černé skládky, které často nalzáme v lesích, či v příkopech. Stejně tak by se měli lidé více zamýšlet nad tím, co a jak spalují.

JAN KORYTÁŘ (ZPLK)

Toho, co škodí, je mnoho, problém je v tom, že pro většinu politiků v kraji je ekologie pouze vějičkou pro voliče, ale řešení zásadních ekologických problémů pro ně není prioritou. Pomáhají třeba konkrétní projekty neziskových organizací. ←

Další názory zastupitelů si můžete přečíst na www.kraj-lbc.cz/zastupitelstvo

1

1 | Miloslav Nevrlý se přestěhoval do Liberce v roce 1957, kdy zde nastoupil na místo zoologa v Severočeském muzeu.

Foto: Petr Vondřich

2 | S Gustavem Ginzelem při rýžování safírů na Jizerce v červnu 1975. Foto: archiv M. Nevrlého

3 | Šámalův pomník na Nové Louce v květnu 1960, krátce před jeho likvidací. Trvalo dlouhých třicet let, než se – také díky M. Nevrlému, kterému se podařilo zachránit obě bronzové desky – mohl objevit znovu na svém místě. Foto: Miloslav Nevrlý

2

OSOBNOST KRAJE

MILOSLAV NEVRLÝ

Nebýt jeho knih, Jizerské hory by pro většinu z nás byly úplně jiným místem. Zoolog a spisovatel Miloslav Nevrlý (82) je nám dokázal ale představit tak poutavě a dokonale, že jsme si je už navždy zamilovali a přijali za svůj skutečný domov. Svým nejznámějším dílem, Knihou o Jizerských horách, navíc pomohl mnoha lidem objevit unikátní místní fenomén „pomníčkaření“ – hledání starých pamětních kamenů ukrytých hluboko v horách. V roce 2011 obdržel Poctu hejtmána Libereckého kraje.

Čas od času zaslechnu názor, že jste sepsáním příběhů o jizerskohorských pomníčkách navždy zničil jejich tajemství a zapomenutou romantiku.

A skoro vždycky to říkají lidé, kteří se o pomníčkách dozvěděli právě z knihy o Jizerských horách. Ale je pravda, že kdybych o nich tenkrát nenapsal, nikdy by o ně asi tak velký zájem nebyl. Dnes už to došlo do takových absurdit, že na internetu najdete přesné souřadnice každého pomníčku. Ale možná je to potřeba, pomníčků totiž každým rokem přibývá tolik, že se v nich nikdo už ani neorientuje a nahoře to začíná vypadat jako na Olšanech. Pamatuju, jak Emil Novák (zakládající člen spolku Patron, který se stará o opravu drobných památek v Jizerských horách – pozn. red.) chodil po horách a ty nové pomníčky likvidoval. Takhle třeba zmiňoval pomníček Jára Cimrmana na Hrabětické louce. Emil tehdy suše konstatoval, že „žádného Zimmermanna neznal“.

Jaký objev pomníčku vám udělal největší radost?

Nebylo to tady a nebyl to ani pomníček. Kdysi jsem v Českém Švýcarsku objevil studánku

u Kapacího kamene. Bylo horké léto a přišel jsem ke skále, kde z kamene nade mnou kapala voda. Dole mizela v písku, tak jsem vzal větev a písek začal odhrnovat. Po chvíli se v pískovci objevila malá studánka. Teprve tehdy jsem si vzpomněl, že na dvě stě let starých mapách byla již zakreslena pod jménem Trafborn.

Myslím, že jedním z hlavních důvodů, proč si vaše knihy získaly tolik obdivovatelů, je jedinečný styl vašeho psaní. Není v něm jediné slovo navíc, přesto je vždy velmi osobní a plný emocí.

Jak říkali už staří Římané: „Rem tene, verba sequentur“ aneb drž se věci a slova přijdou sama. Ale občas je to dost bolestný proces – najít tu správnou rovnováhu mezi informacemi a tím, co vám zrovna přinese slina na jazyk. Když tam bude moc faktů, bude to nečitelné, když jich tam bude málo, bude to mělké a rozplzlé. Ten břit je velice ostrý a udržet se na něm není snadné.

V letech 1970–1989 jste pomáhal vést děti v jednom z libereckých Turistických oddílů mládeže, tzv. Tomíky. Jak šlo něco takového dohromady s vaší samotářskou povahou?

Tábory tehdy trvaly třeba i celý měsíc, to jsem se potom na samotu docela těšil, občas mě to přepadlo i během tábora, tak jsem si vzal kolo a na dvě hodiny někam zmizel. Ale žádný větší problém to pro mě nebyl – bylo mi tehdy kolem padesáti a těm dětem třináct nebo čtrnáct let, takže jsem je vnímal jako své vlastní děti a snažil se jim předat to, co by jinak třeba nezažily. Dřív, kdy většina lidí žila na venkově, tak pobyt v přírodě

3

nepovažovali za nic zvláštního. Zvířata viděli dnes a denně. Takle zkušenost dnešním dětem ve městech chybí.

Jak moc se změnil Jizerské hory od dob, kdy jste je poznal poprvé?

Češi, kteří sem přišli po válce, nebyli na rozdíl od Němců vůbec zvyklí chodit do hor, takže Jizerské hory byly tenkrát zcela opuštěné. Pro mě to byla naprosto ideální doba – mohl jsem jít hlubokými lesy na Smrk nebo Jizerku a cestou jsem nepotkal ani živáčka.

To zní při představě dnešních Jizerských hor plné cyklistů a lyžařů jako příběh z jiné planety...

Z hor se stala tělocvična. Lidé přijedou autem, vyloží kola nebo lyže, ujedou svou předepsanou dávku kilometrů, vrátí se k autu a sjedou zpět do nížiny. Ale nechci, aby to vypadalo jako skuhrání osmdesátiletého starce. Já budu Jizerské hory vždy vnímat tak, jak jsem je poznal, když mi bylo pětadvacet a bylo by asi ničemné chtít své vidění světa nutit těm, kterým je těch dvacet pět let dneska. A je to asi nekonečný koloběh – to, co já jsem v roce 1953 považoval na Slovensku za skutečnou divočinu, to by tamním starým horalům z 18. století přišlo k smíchu. Každý si ten svůj vyzněný svět zkrátka musí najít sám. ←

Text: Petr Vondřich

- 1 | Jizerskohorským bučinám to nejvíc sluší brzy na jaře a na podzim. Foto: Ondřej Novák
- 2 | Manželé Hausmannovi, původní obyvatelé hájovny v Oldřichovském sedle, na Viničné cestě v září 1960. Foto: Miloslav Nevrlý
- 3 | Skála Gorila patří svým charakteristickým vzhledem k nejnámějším v Jizerských horách. Foto: Petr Vondřich
- 4 | Vodopád na Černém potoce v celé své kráse a plné síle. Foto: Petr Vondřich
- 5 | Chata Hubertka se v poslední době stala oblíbenou zastávkou zejména pro návštěvníky cyklistických tratí Singltreku. Foto: Petr Vondřich

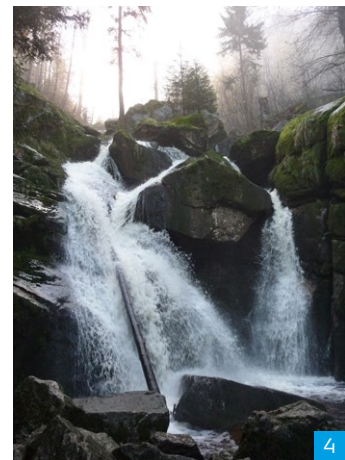
KRAJEM

JIZERSKOHORSKÉ BUČINY

Není žádným velkým tajemstvím, že o víkendu potkáte na mnoha místech Jizerských hor víc lidí než v centru Liberce nebo Jablonce. Naštěstí ale i tady existuje jedna výjimka, která potvrzuje pravidlo – [Jizerskohorské bučiny](#). Jedna z největších národních přírodních rezervací v České republice vám totiž i v dnešní době měrou vrchovatou nabídne to, co od přírody čekáte - ticho a klid. Když se tam ještě navíc vypravíte brzy na jaře, kdy se buky začínají zelenat nebo na podzim, kdy naopak listí na vsudypřítomných bucích začne zlátnout, idyla o nespoutané kráse divoké přírody je zcela dokonalá. Chráněné území vzniklo v roce 1999 sloučením původních sedmi národních přírodních rezervací – Tišina, Paličnick, Frýdlantské cimbuří, Štolpichy, Poledník, Stržový vrch a Špičák. Pokud se rozhodnete navštívit první dvě z nich, Tišinu a Paličnick, můžete se těšit nejen na spoustu krásných skal ([Věž grálu](#)) a dalekých výhledů ([Paličnick](#)), ale také na nedaleké dvě stylové turistické chaty ([Hubertka](#) a [Bártlova bouda](#)). Milovníci nenápadné jízdy na kole jistě ocení sousedící síť stezek stále oblíbenějšího [Singltreku](#). Další část rezervace, Frýdlantské cimbuří, nabízí kromě krásných výhledů také trochu dobrodružství pro ty, co se nebojí a nemají závratě ([Kauschkova památka](#)) nebo nádherný vodopád [Černého potoka](#). Jen o kousek dál a o něco výš najdete pověstmi a temnou magií opředenou skalní vyhlídku

[Hajní kostel](#). Mezi nejnámějším a nejoblíbenější částí rezervace Jizerskohorské bučiny patří Štolpichy. Není se vůbec čemu divit – na místa jako je [Ořešník](#), [Velký Štolpich](#), [Krásná Máří](#) nebo [Štolpišská silnice](#) jen tak nezapomenete. A pokud čistou náhodou zatoužíte po trochu té civilizace, sejděte se podívat dolů do [Ferdinandova](#) do kultovní hospody [U Cimpla](#). Stejně hodnotná podívaná na vás nečeká v další části rezervace, Poledník. Legendární pomníčky ([Bäumelův](#), [Langeho](#) a [Effenbergerův kříž](#)), legendární skály ([Zvon](#), Homole cukru, Kozlí jehla), lemují ještě legendárnější [Viničná cesta](#), na jejímž konci, v Oldřichovském sedle, najdete ještě o trochu víc legendárnější hospodu [Hausmanka](#). Pokud by tam ale na vás čím dál tím větší davy byly trochu moc, dejte si tu námahu a sejděte o několik stovek metrů dál, kde nedaleko oldřichovské železniční zastávky objevíte poklidnou, ale o to víc stylovější hospodu Sokolovna. Na druhé straně Hemmrichu můžete objevovat poslední dvě části národní přírodní rezervace Jizerskohorské bučiny, Stržový vrch a Špičák. Minout byste rozhodně neměli ikonickou skálu Gorila, dávné útočiště loupežníků [Skalní hrad](#) a vyhlídku, na kterou se dostanete jen po řetězech, [Oldřichovský Špičák](#). Tolik krásy a tak málo lidí. Tak snad to ještě nějakou tu chvíli vydrží. ←

Text: Petr Vondřich

KRAJ. Příloha Libereckého kraje. Vychází 11× ročně.

Vydává Liberecký kraj, U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2. IČ 70891508. Ev. č.: MK ČR E 21924. Redakční radu tvoří nominovaní zástupci zastupitelských klubů Zastupitelstva LK a Krajského úřadu LK, předsedou je Petr Vondřich. Redakce: media@kraj-lbc.cz, tel: +420 485 226 111.

Číslo 04/2016 vyšlo 1. dubna 2016, uzávěrka byla 15. března 2016.

magazin.kraj-lbc.cz www.facebook.com/krajlk

Liberecký kraj